

Šlofar

Projekt sofinancira EU

Evropski kmetijski sklad
za razvoj podeželja
Evropska investicija v podeželje

Lehmann

Therolf

Palcar

Bobak

Kako se pri vas reče?

Hišna imena v krajevni skupnosti Lancovo

Mafonjek

Stefanzhek

Čit

Šut

Bers

Čbic

Kako se pri vas reče?

Hišna imena v krajevni skupnosti Lancovo

Založile: Občina Radovljica, Občina Bled, Občina Gorje, Občina Kranjska Gora in Občina Žirovnica

Zbral in uredil: Klemen Klinar, RAGOR

Slikovno gradivo: Danica Mulej, Janko Zupanc, Kovaški muzej Kropa

Oblikovanje: Jamaja - Maja Rostohar

Tisk: Medium Žirovnica

Naklada: 300 izvodov

Radovljica, december 2009

Za vsebino informacij je odgovoren izdajatelj. Organ upravljanja za Program razvoja podeželja RS za obdobje 2007-2013 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Izdajatelj zaradi podatkov, pridobljenih preko ustnih virov, ne jamči za popolno pravilnost hišnih imen in ne odgovarja za morebitne tipkarske napake v besedilu in zapisu hišnih imen.

Za pomoč pri raziskovanju hišnih imen se zahvaljujemo sodelujočim domačinom, učencem OŠ A. T. Linharta Radovljica in njihovi mentorici, radovljiškemu župniku in doc. dr. Jožici Škofic (ZRC SAZU).

Fotografija na naslovnici: Vhodna vrata domačije Pri Vobenku na Lancovem. (Foto: Klemen Klinar)

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6:373.23(497.4)Lancovo)

KAKO se pri vas reče?. Hišna imena v krajevni skupnosti Lancovo
/ [zbral in uredil Klemen Klinar ; slikovno gradivo Danica Mulej,
Janko Zupanc, Kovaški muzej Kropa]. - Radovljica : Občina ; Bled :
Občina ; Gorje : Občina ; Kranjska Gora : Občina ; Žirovnica :
Občina, 2009

ISBN 978-961-90375-8-4 (Občina Radovljica)

249684736

Uvod

Hišna imena označujejo domačije in pripadajoča polja, travnike, gozdove ter predvsem ljudi, ki na teh domačijah živijo. Ta "domača" imena so nastala iz potrebe po lažjem ločevanju domačinov med seboj in so se na domačijah obdržala kljub menjavi lastnikov in njihovih priimkov. Danes z opuščanjem kmetij in zamiranjem kmečkega življenja v vaseh hišna imena izginjajo iz vsakdanjega govora, vsa hišna imena večkrat poznajo le še starejši. Da bi preprečili njihovo izginotje, je bil v sklopu projekta "Kako se pri vas reče?" opravljen podroben pregled nekdanjih in današnjih hišnih imen v krajevni skupnosti Lancovo. Podatki za seznam hišnih imen, ki so objavljena v tej knjižici, so bili pridobljeni s pregledom zgodovinskih virov in na srečanjih s krajani obravnavanih vasi.

Zapisana hišna imena ponekod niso več v uporabi in zato ne označujejo današnjih hiš, temveč navedeni naslov le navaja lokacijo nekdanjega hišnega imena.

Pomen in izvor hišnih imen

Hišna imena so del naše kulturne dediščine. V njih se ohranja domače narečje in njegove krajevne govorne posebnosti. V razlagi hišnih imen se večkrat skrivajo tudi zanimive zgodovinske podrobnosti o kraju ali domačiji. Pomembna so tudi z vidika vzpodbujanja pripadnosti vaščanov domačiji in domačemu kraju.

Izvor hišnih imen je raznolik in marsikdaj

ni več poznan. Hišna imena najpogosteje izvirajo iz:

- ledinskih imen (npr. Pri Podnošarju - domačija stoji pod klancem Noš),
- krajevnih imen (npr. Pri Bohincu - po prišleku iz Bohinja),
- osebnih imen (npr. Pri Andrejcu - po imenu Andrej),
- priimkov (npr. Pri Psjaku - po priimku Pesjak),
- vzdevkov, ki so nastali na podlagi telesnih posebnosti ali duševnih lastnosti nosilca, iz imen živali, rastlin, značilnih jedi ipd. (npr. Pri Kreveljnu - prednik na domačiji je šepal, Pri Krtu - iz poimenovanja živali *krt*),
- poimenovanj za poklice in dejavnosti (npr. Pri Mršovu - prednik z domačije naj bi bil *maršal*).

Zgodovinski zapisi

Zapisi hišnih imen v zgodovinskih virih nam potrjujejo, da je hišno ime v času nastanka tega vira že obstajalo. Zapis iz franciscejskega katastra je pridobljen iz Abecednega seznama lastnikov zemljišč katastrske občine Lancovo (izdelan leta 1827). V preglednici je naveden prepis, poševnica označuje, da hišnega imena v tem viru ni, ponekod je hišno ime nečitljivo. V Statusu animarum oziroma knjigi župljanov so hišna imena vodena kot posebna kategorija. V tabelah je navedeno hišno ime iz Statusa animarum župnije Radovljica, ki je bili voden v obdobju 1827-1880. Posebej so označeni zapisi, ki so navedeni v statusih, ki sta nastala v obdobju 1802-1830 in

okoli leta 1930. Status animarum za župnijo Kamna Gorica je izgubljen.

Jezikoslovna pojasnila

Hišna imena je pomembno ohraniti v njihovi narečni obliki, zato so v tabelah imena navedena v dveh oblikah - narečni in poknjženi. Pri zapisu narečnega izgovora hišnega imena so uporabljena naglasna znamenja, ki povedo, kako je hišno ime naglašeno in kakšen je naglašeni samogla-

snik. Ostrivec označuje ozek in dolg glas (npr. répa, móka), strešica zaznamuje širok in dolg glas (npr. pêta, rôka), krativec pa širok in kratek glas (npr. kmèt, nastòp). Pri zapisu je uporabljen tudi znak za polglasnik "ə", ki ga izgovarjamo kot samoglasnik v besedah pes [pə̀s], vrtnar [və̀rtnáɾ]. Poknjžena oblika hišnega imena je prirejen zapis hišnega imena, zapisan z znaki slovenske abecede ter enotno končnico -u.

Vošče, 1959. Vir: fototeka Kovaškega muzeja v Kropi

Brda

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum 1827-1880	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
1	7	Krail	Kralj	Pər Král	Pri Kralju
2	5	Aschman	Ažman	Pər Ážman	Pri Ažmanu
3	6	Deschman	Dežman	Pər Dėšman	Pri Dešmanu
4	2	Possneg	Poznik	Pər Pózənk	Pri Pozenku
5	4	Scheppan	Župan	Pər Špán	Pri Španu
6	3	Andrez	Andrejc	Pər Andrèjc	Pri Andrejcu
7	8	Thomaschoutz	Tomazovz	Pər Tomážovc	Pri Tomažovcu
8	1	Illey	Jlar	Pər Ílarjə	Pri Ilarju
9	/	/	/	Pər Amerikánc	Pri Amerikancu

Brda so leta 1909 pogorele. Ostali so samo Španov hlev, Ilarjeva hiša in celotna Dešmanova kmetija. Ker so bile prej kmetije tako skupaj, gospodarjem nato ni bilo dovoljeno

zgraditi domačij na istem mestu. Zaradi tega so danes Kralova, Ažmanova, Andrejčova in Poznkova kmetija nekoliko odmaknjene od vasi.

Cajhnova hiša na Lancovem, okoli 1950. Vir: arhiv Janka Zupanca

Lancovo

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum 1827-1880	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
1	23	Bvaschetouz	Blazetovc	Pər Bažétovc	Pri Bažetovcu
2	32	/	Cajhen*	Pər Fráncəlno	Pri Franceljnu
4	/	/	/	Pər Božič	Pri Božiču
5	/	/	/	Pər Rémc	Pri Remcu
7	17	Zeichen	Cajhen	Pər Cájhən	Pri Cajhnu
10	14	Ogeng	Vobelnik/Vobenk*	Pər Vóbənk	Pri Vobenku
11	15	Puschman	Pužman*	Pər Púžman	Pri Pužmanu
12	16	Zengle	Cengle	Pər Cenglét	Pri Cengletu
14	22	Ribetzh	Piž	Pər Píš	Pri Pižu
15	/	/	/	Pər Péskar	Pri Peskarju
16	/	/	/	Pər Podórtnek	Pri Podrtneku
17	/	/	/	Pər Krévəlno	Pri Kreveljnu
18	/	/	/	Pər Cét	Pri Cetu
19	/	/	/	Pər Pózənk	Pri Pozenku
25	21	/	Podnožar	Pər Podnóšarjə	Pri Podnošarju
26	1	Maidnek	Majdnik	Pər Májdnek	Pri Majdneku
27	/	/	/	Pər Grábnarjə	Pri Grabnarju
28	2	Ropotau	Ropotal	Pər Ropotáv	Pri Ropotavu
29	/	/	/	Pər Psják	Pri Psjaku
31	5	Ankerst	Ankerst	Pər Ánkəršt	Pri Ankrštu
32	6	Deschman	Dežman	Pər Dėšman	Pri Dešmanu
33	4	Schnidar	Žnidar	Pər Žnídarjə	Pri Žnidarju
34	3	Grillz	Grilc	Pər Grílč	Pri Grilcu
35	7	Hrowath	Hrovat	Pər Hərvát	Pri Hrvatu
36	24	/	Sedlar	Pər Sedvárjə	Pri Sedvarju
37	8	Knappezh	Knapč	Pər Knápč	Pri Knapču
39	13	Schrey	Šraj	Pər Šráj	Pri Šraju
40	10	Dollnautz	Dolinovc	Pər Dolín	Pri Dolinu
41	11	Galletoutz	Galetovc	Pər Galét	Pri Galetu
42	12	Ermenz	Ermenc	Pər Ərměnc	Pri Rmencu
43	9	neberljivo	Mežnarija	Pər Mėžnarjə	Pri Mežnarju
/	19	Wochinz	Vohinc	/	/
/	20	/	Shmelzar**	/	/
/	36	/	Erman*	/	/

*Status animarum okoli 1930

**Status animarum 1830

Domačija Pri Podnošarju je svoje ime dobila po legi pod klancem Noš. Na domačiji so nekdaj imeli konje

za pripreganje, da so furmanom pomagali vleči težki tovor v klanec po stari poti na Lancovo.

Ravnica

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
1	1	Merschou	*	Pər Məršöv	Pri Mršovu
5	/	/	*	Pər Mežnárč	Pri Mežnarcu
7	2	Muchouz	*	Pər Múhovc	Pri Muhovcu
8	3	Westa	*	Pər Běštər	Pri Beštru

Nekdanji lastnik domačije Pri Mršovu hiše je služil na Lipniškem gradu kot vojak, ki je imel

pomemben položaj. Klicali so ga maršal in to naj bi bil tudi izvor hišnega imena.

Piževa žaga in del Rožmanove domačije v Kolnici, 1959.
Vir: fototeka Kovaškega muzeja v Kropi

* Status animarum za župnijo Kamna Gorica je izgubljen.

Spodnja Lipnica

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum 1827-1880	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
1	33	Matteck	Matuh	Pər Matúh	Pri Matuhu
2	/	/	/	Pər Tón	Pri Tonu
3	3	Lukann	Lukan	Pər Ukán	Pri Ukanu
4	4	Worna	Vorna	Pər Vórnə	Pri Vornu
5	5	Erman	Erman	Pər Vərbán	Pri Vrbanu
6	2	Fertunz	Fortunc	Pər Fərtúnc	Pri Frtuncu
7	1	Rotter	Rotar	Pər Rótarjə	Pri Rotarju
9	6	Dernitz	Rozman	Pər Róžman	Pri Rožmanu
10	9	Kneu	*	Pər Knév	Pri Knevu
11	10	Possnik	*	Pər Pózənk	Pri Pozenku
13	14	Mikisch	*	Pər Mečíž	Pri Mečižu
14	/	/	*	Pər Kodélovč	Pri Kodelovcu
15	12	Wasenmeister	*	Pər Štefelín	Pri Štefelinu
16	/	/	*	Pər Špájkarjə	Pri Špajkarju
17	16	Schossman	*	Pər Šójsman	Pri Šojsmanu
18	18	Odamitsch	*	Pər Udánč	Pri Udanču
19	17	Davar	*	Pər Dóvarjə	Pri Dovarju
20	19	Aschman	*	Pər Ážman	Pri Ažmanu
21	/	/	*	U Mlín	V Mlinu
22	20	Wentatsch	*	Pər Bendáč	Pri Bendaču
23	21	Grogor	*	Pər Grogórijə	Pri Grogorju
24	/	/	*	Pər Mərkót	Pri Mrkotu
25	25	Maguscher	*	Pər Magúšarjə	Pri Magušarju
26	26	Gratzel	*	Pər Gráçəlnə	Pri Graceljnu
27	27	Lenzh	*	Pər Alênc	Pri Alenču
28	28	Pintar	*	Pər Píntarjə	Pri Pintarju
29	/	/	*	Pər Púžman	Pri Pužmanu
30	/	/	*	Pər Šárnek	Pri Šarneku
31	7	Weischel	*	Pər Bájžəlnə	Pri Bajželjnu
32	/	/	*	Pər Ječévərijə	Pri Ječevarju
33	23	Thomz	*	Pər Tónč	Pri Toncu
34	24	Just	*	Pər Jóšt	Pri Joštu

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum 1827-1880	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
/	8	Hrupp	*	Pər Hrúp	Pri Hrupu
/	11	Anderza	*	Pər Ándərc	Pri Andrcu
/	13	Lederer	*	/	/
/	15	Sidaneck	*	/	/
/	22	Wackotta	*	/	/
/	29	Pinter	*	/	/
/	30	Grom	*	/	/
/	31	Grom	*	/	/

Praprababica Šarnekove Ane je imela na Spodnji Lipnici trgovino. Nekega dne pride k njej kupec, ki ga je zanimalo, kaj v tej trgovinici ponuja-

jo oz. prodajajo. Pa je gospa pojasnila, da samo šaro. Od takrat se je hiše pri-jelo ime Pri Šarneku.

* Status animarum za župnijo Kamna Gorica je izgubljen.

Vošče

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum 1827-1880	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
1	/	/	/	Pər Mežnárč	Pri Mežnarču
2	14	Boudan	Bodan	Pər Bodán	Pri Bodanu
4	13	Taschkar	Taškar	Pər Táškarjə	Pri Taškarju
5	9	Hlebzhar	Hlebčar	Pər Hlérčar	Pri Hlebčarju
6	1	Odamoutz	Odamovc	Pər Odámovc	Pri Odamovcu
7	8	Woschte	Bošte	Pər Boštét	Pri Boštetu
8	7	Schuschnik	Šušnik	Pər Súšənk	Pri Sušenku
9	6	Dernitz	Dernic	Pər Dórənc	Pri Drncu
10	5	Ukanouz	Lukanovc	Pər Ukánovc	Pri Ukanovcu
11	4	Kamnek	Kamnek	Pər Kámnek	Pri Kamneku
12	3	Jurzhek	Jurček	Pər Júřčk	Pri Jurčku
/	2	Dernitz	Žnidar	Pər Žnídarj	Pri Žnidarju
/	10	/	Stegnar	Pər Stegnárjə	Pri Stegnarju
/	11	Kamneg	Plazgej	Pər Pvazgárjə	Pri Pvazgarju
/	12	Odamoutz	Vrbanovc	Pər Vərbánovc	Pri Vrbanovcu
/	15	Grabnar	Grabner	Pər Grábnarjə	Pri Grabnarju

V Voščah Pri Odamovcu je stal plavž, kjer so topili rudo z Jelovice.

Niže v Kolnici so ob potoku stali štirje vigenjci, kjer so izdelovali žeblje. Že v sredini 19. stoletja v Kolnici ni bilo nobenega vigenjca več. Nadomestile so jih žage (Piževa, Alenčeva in Rožmanova). Zanimivo je tudi to, da je bila Kolnica včasih svoja vas in je obstajala že pred nastankom Spodnje Lipnice.

Pri Kamneku v Voščah, 1959.
Vir: fototeka Kovaškega muzeja v Kropi

Zgornja Lipnica

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
1	15	Kerth	*	Pər Kərtó	Pri Krtu
1a	/	/	*	Pər Mežnárč	Pri Mežnarcu
2	16	Jakopetsch	*	Pər Jákopč	Pri Jakobču
3	17	Pvanouz	*	Pər Ponávč	Pri Ponavcu
4	24	Boltar	*	Pər Bóltarjə	Pri Boltarju
5	22	Pogradoutz	*	Pər Pográdovč	Pri Pogradovcu
6	21	Michouz	*	Pər Míhovč	Pri Mihovcu
7	20	Thoman	*	Pər Tóman	Pri Tomanu
8	19	Jurjouz	*	Pər Júrvovč	Pri Jurjovcu
9	1	Kaischouz	*	Pər Kájžnek	Pri Kajžneku
10	2	Wochinz	*	Pər Bohínc	Pri Bohíncu
11	3	Schamer	*	Pər Žámárjə	Pri Žamarju
12	4	Puschman	*	Pər Púžman	Pri Pužmanu
13	5	Pessiak	*	Pər Psják	Pri Psjaku
14	6	Meutz	*	Pər Měvč	Pri Mevcu
15	7	Verbanz	*	Pər Ərbánc	Pri Rbancu
16	8	Boschtitz	*	Pər Boštíc	Pri Bošticu
17	9	Golida	*	Pər Golíd	Pri Golidu
18	10	Jurka	*	Pər Júrk	Pri Jurku
19	/	/	*	Pər Bláž	Pri Blažu
20	/	/	*	Pər Korítnek	Pri Koritneku
21	14	Mathiouz	*	Pər Matíjovč	Pri Matijovcu
22	18	Konitscher	*	Pər Koníčarjə	Pri Koničarju
23	13	Moschka	*	Pər Mòšk	Pri Mošku
24	12	Tauscher	*	Pər Távčarjə	Pri Tavčarju
27	/	/	*	Pər Pstótnek	Pri Pstotneku
/	23	Toneitz	*	Pər Tonójč	Pri Tonejcu

Nekaj hišnih imen je povezano tudi z Lipniškim gradom. Hišno ime Pri Pogradovcu je nastalo zaradi lege domačije pod gradom, Pri Ječvarju pa se reče na domačiji, kjer so bile nekoč grajske

ječe. Ta domačija je prvotno spadala pod Zgornjo Lipnico, saj je cesta tekla čez njeno dvorišče. Kasneje so cesto speljali za njihovo hišo, tako da domačija danes sodi k Spodnji Lipnici.

* Status animarum za župnijo Kamna Gorica je izgubljen.

...nekoč in danes ...

Zgoraj: Izsek karte franciscejskega katastra za katastrsko občino Lancovo (SI ARS 176, k. o. Lancovo) iz leta 1826 z delom naselja Lancovo z vpisanimi starimi hišnimi številkami.

Spodaj: Izsek digitalnega letalskega posnetka dela naselja Lancovo z vpisanimi hišnimi številkami, ki nosijo hišno ime, leto 2008. Vir: Občina Radovljica